

TISKOVINA
POŠTNA PLAČANA
PRI POŠTI 1119 LJUBLJANA

VIHARNIK

Letnik XLIV – junij 2019, št. 2
ISSN 1318-9484

Z vodnico Anico na Biba planini

Foto: Darja Pintarič

Iz vsebine:

Uvodnik

Občni zbor PD Viharnik

Informacije z upravnega odbora

**Člani poročajo o opravljenih pohodih: Sv. Martin, Slap Copot, _Raspadlica
Hrpelje-Rodiška pečina Slope-Ajdovščina-Artviže, Miklavž, Ostrič
Medvežica, Biba planina, Škocjanski zatok**

Še pomnite, viharniki: Uršlja gora

Naravovarstveni kotiček: Škocjanski zatok

Minutka za poezijo

Prva številka glasila v tekočem letu izide **sredi meseca februarja** (gradivo za občni zbor), ostali dve številki pa **v prvi polovici junija in v prvi polovici decembra**. Vaše prispevke za objavo pričakujemo do sredine meseca maja in do sredine meseca novembra na naslov: vikabole@gmail.com

Uredila: Viktorija Grašič Bole, uredniški odbor: Nevenka Kanduč in Anton Doma
lektorirala: Ema Miklavič

UVODNIK

ROŽNIK IN GARTROŽE

Staro slovensko ime za mesec junij je rožnik, to je mesec, poln rož. Veselimo se rožnika, ko je narava v bujni rasti, travniki in vrtovi polni raznovrstnega cvetja, na poljih pa žito oblikuje svoje klasje.

Rožnik je mesec, ko ob večerih občudujemo kresničke in nabiramo šopke kresnic in praproti, ki jih izobesimo na svoja bivališča na posebno noč v letu, na kresno noč. Na poletni solsticij, 21. junija, ko je dan najdaljši, ima sonce posebno moč.

Vrtnice so kraljice rož. V juniju se bohotijo in važijo s svojimi prelepimi cvetovi, se vzpenjajo po hišah, ograjah, obokih, omamno dišijo in privabljajo čebele. Rožni vrtovi so polni obiskovalcev, ki se ne morejo načuditi lepotam vseh vrst vrtnic. Sprehodi med vrtnicami so pravi balzam za dušo. Tudi v Ljubljani imamo svoj rožni vrt, in sicer pri ribniku v Tivoliju. Tam cveti več kot tisoč vrtnic, med njimi pa še prav posebne vrtnice - vrtnice z imenom Ljubljana. Vrtnico z imenom Ljubljana je mesto dobilo junija 2015. Vrtnica Ljubljana je mnogocvetna, belo-krem barve, vzgojitelja Tantau iz Nemčije.

Poleg rožnega vrta v Tivoliju so vrtnice Ljubljana zasajene tudi pri vodnjaku Otona Jugovca, kjer rastejo samo vrtnice Ljubljana in jih je okoli sedemsto. Tudi pred Tivolskim gradom se bohotijo. Do danes je v mestu zasajenih več kot 2600 vrtnic Ljubljana. Vrtnico Ljubljana lahko kupite v Botaničnem vrtu in v Arboretumu Volčji Potok.

Vrtnica Ljubljana je bila eden mojih zadnjih službenih projektov, saj sem se oktobra 2015 upokojila, ljubezen do vrtnic pa je ostala in postala sem članica Društva ljubiteljev vrtnic Slovenije.

Vsaka dobra stvar ima svojo zgodbo in tudi vrtnica Ljubljana jo ima. Ob njenem uradnem imenovanju leta 2015 jo je napisal prof. dr. Matjaž Kmecl, častni meščan Mestne občine Ljubljane in vzgojitelj vrtnic.

»Rasi in lubi me, moja gartroža (rumena)«

je najstarejši znani zapis o vrtnici - *gartroži; rumena* pomeni v jeziku 15. stoletja *rdeča*. Do potresa 1895 je imel ta zapis streho nad glavo v Ljubljani, potem je izginil po svetu. Danes ne vemo, kje je.

Po pol tisočletja si je Ljubljana zaželela svojo lastno živo vrtnico, vredno »najlepšega mesta na svetu«. Pred 200 leti je mesto veljalo za botanično obljubljeno deželo; zdaj so ga povzdignili v zeleno prestolnico Evrope, v njem nastaja prelep rožnik: torej je prišel čas za rožo z ljubljanskim imenom. Ta pa naj bi bila tako prepričljivo lepa, da ne bi bilo potrebno prav nobenih dodatnih besed in bi sama po sebi oznanjala prikupno lepoto mesta.

Zdaj je tu, vrtnica **Ljubljana**.

Bela je zato, ker sta ljubljanski mestni barvi bela in zelena, mesto je pač bela lepota sredi morja zelenih gozdov: in takšna je tudi nova vrtnica - očarljiv bel cvet med bleščečim zelenim listjem.

Ob njej bi nekdanji trubadur še enkrat vzneseno vzkliknil: **»Rasi in lubi nas, naša luba gartroža!«-Imejmo jo radi tudi mi; poslej je naša prav tako, kot je naše mesto, v katerem živimo in nam je dobro v njem!**

Vrtnica Ljubljana/foto Bobo

**Urednica
Viktorija Grašič Bole**

OBČNI ZBOR

OBČNI ZBOR PD VIHARNIK 2019

Redni letni občni zbor Planinskega društva Viharnik je bil v četrtek, dne 21. 2. 2019 ob 18. uri v prostorih Mestne občine Ljubljana, Rozmanova ulica 12, Ljubljana.

Na občni zbor prihaja vodnica Anica.

A bomo kmalu sklepčni?

Predsednik društva Gregor Rihar je bil zaradi bolezni odsoten, zato je vse navzoče pozdravila Alenka Hitti in predlagala minuto molka v spomin na člane, ki so nas zapustili. V zadnjem letu sta nas zapustila tudi dva bivša predsednika našega planinskega društva Anica Popovič in Marjan Potisek.

Alenka Hitti je predlagala sprejem dopolnjenega dnevnega reda občnega zbora, in sicer v točki, ki se nanaša na razrešitev in izvolitev novih članov upravnega odbora, ter izvolitev delovnih teles zbora. Dnevni red občnega zbora in delovni organi občnega zbora so bili soglasno sprejeti.

Alenka Hitti pozdravlja navzoče planince.

Izvoljeno delovno predsedstvo tokratnega občnega zbora s predsednico Emo Miklavič in članicama Ljubo Prezelj in Alenko Hitti je po potrditvi dnevnega reda in po potrditvi delovnih organov začelo z delom.

Na občnem zboru je bilo prisotnih 48 članov društva. Na podlagi 39.člena Pravil društva je bil občni zbor sklepčen. Vodenje občnega zbora je prevzela predsednica delovnega predsedstva Ema Miklavič, se zahvalila za zaupanje in predlagala začetek poročanja o delu društva v 2018.

Delovno predsedstvo občnega zbora

Poročila o delu društva v letu 2018

Alenka Hitti je namesto odsotnega Gregorja Riharja povzela nekaj pomembnih informacij. Poročilo o delu društva je izčrpno napisano v gradivu za občni zbor.

- V letu 2018 je imelo društvo 172 članov, od tega 157 rednih in 15 pridruženih. Povprečna starost članov je 61 let.
- Za leto 2019 smo pripravili program izletov za koledarsko leto.
- Izobraževanje za gorskega stražarja sta uspešno zaključili dve viharnici, in sicer Darja Pintarič in Hermina Vratuša.
- Urejevali smo arhiv društva.
- Razpravljali smo o problemu markacijske sekcije. Imamo samo enega markacista, po pravilih bi morali imeti za urejevanje poti dva markacista.
- Spletna stran dobro deluje, začela se je prenova spletne strani, ki bo končana v letu 2019.
- Facebook stran objavlja najave izletov in fotoreportaže z izletov in je pomemben dejavnik pri promoviranju društva in njegovih aktivnosti.

- V letošnjem letu bomo poleg članarine plačali še en euro za namen izgradnje nove kočice na Korošici.
- Finančno poročilo za leto 2018 je zapisano v gradivu za občni zbor.

Finančno poročilo za leto 2018 je zapisano v gradivu za občni zbor. Predsednica delovnega predsedstva je izpostavila, da društvo deluje po zakonih.

Andrej Lipušček je poročal o delu nadzornega odbora, ki je pregledal poročili računovodkinje in blagajničarke. Vse je ažurno, vse se ujema, odhodki so bili le za osnovni namen in cilj društva. Vse poteka skrbno in gospodarno.

Koordinator vodnikov Štefan Rojina je poročal o izletih. Za lansko leto smo planirali 40 izletov, izvedli smo jih 24 ali 60 %. Zaradi slabega vremena je odpadlo 40 % planiranih izletov. Na vseh izletih smo imeli v lanskem letu 327 udeležencev. Število udeležencev izletov se je povečalo, povprečno je sedaj 13-14 udeležencev na izlet. Naših izletov se udeležuje vedno več članov drugih društev.

Štefan Rojina, koordinator vodnikov

O delovanju sekcije iz Tacna je poročal Zdravko Melanšek. Planinska skupina iz Tacna ima 32 pohodnikov. Izvedli so 63 izletov s 650 udeleženci, kar je v povprečju 10 -11 udeležencev na izlet. Vsi izleti so bili izvedeni, ker v skladu z njihovim dogovorom v primeru slabega vremena spremenijo smer pohoda. Izvedli so tudi šestdnevni tabor v Bovcu in dvodnevni prednovoletni izlet na Pohorju.

Planinska sekcija Tacen na občnem zboru

Marija Kastelic je poročala v imenu naravovarstvenega odseka za varstvo gorske narave. Izpeljali so dva naravovarstvene izleta, in sicer izlet po Glagoljaški poti in zeliščarski izlet na Dolenjsko. Licenco za gorskega stražarja sta uspešno opravili dve članici: Darja Pintarič in Hermina Vratuša.

O delu uredniškega odbora internega glasila Viharnik je poročala urednica Viktorija Grašič Bole. Tako kot doslej so v letu 2018 izšle štiri številke glasila. Zahvalila se je vsem piscem prispevkov in povedala, da smo v letu 2018 uvedli v glasilo Viharnik novo rubriko »Še pomnite, viharniki«, kjer se viharniki spominjamo lepih izletov in doživetij v preteklih letih. Med udeleženci izletov je vedno manj volje za pisanje člankov o doživetjih na izletih, saj je bilo v letu 2018 objavljenih le 14 člankov o pohodih viharnikov, od tega so tri prispevali planinci iz tacenske sekcije. Z ozirom na pomanjkanje prispevkov o pohodih viharnikov se je upravni odbor društva odločil, da bodo v letu 2019 izšle le tri številke glasila, in sicer bo druga številka izšla v prvi polovici junija, tretja številka pa v prvi polovici decembra. V povprečju je bilo v preteklem letu natisnjeno 49 izvodov posameznega

glasila, vsi člani pa so ga lahko prebirali na naših spletnih straneh.

Marjan Kurent, markacist PD Viharnik, na občnem zboru ni bil prisoten, iz pisnega poročila pa je razvidno, da v letu 2018 ni bilo večjih posegov na poti izpod Storžiča do Javorniškega prevala, ki jo vzdržuje naše društvo.

Predsedujoča je povedala, da se je vabljen predstavnica MDO Ljubljana ga. Marinka Koželj opravičila. Poslala pa je vabilo na naslednja srečanja:

- 2. 3. 19 Jurčičev pohod iz Višnje Gore do Muljave
- 25. 5. 19 49. Tabor ljubljanskih planincev na Vogarju
- 29. 6. 19 Srečanje na Lisci

Program dela in finančni načrt za leto 2019 ter sprejem sklepov zbora

Plan izletov

Štefan Rojina je predstavil program izletov, ki je po novem pripravljen po koledarskem letu, od 1. 1. 2019 do 31.12.2019. Prijave na izlet se zaradi organizacije prevoza zbirajo do srede zvečer. Izleti so lažji, poleti pa je tudi nekaj izletov v visokogorje, enodnevni in zahtevnejših. Največ zanimanja in prijav je za pohode na Kras. Na pohodih vodniki radi prisluhnejo predlogom pohodnikov za izlete in tako tudi na ta način odkrivamo nove poti. Dejal je, da upa na čim večje število udeležencev pohodov in nas vse povabil na njih.

Usoda markacijske sekcije

Po zakonu iz leta 2007 bi moralo vsako društvo imeti vsaj 2 markacista z opravljenim izpitom, če želi biti skrbnik poti. Naše društvo pa ima samo enega markacista, Marjana Kurenta. Javil se je g. Mate Šanjug, ki je pridružen član v našem društvu, ima vse licence in je pripravljen pomagati. Javil se je tudi Tomaž Štembal, ki je kot študent pomagal pri markacijskih akcijah in je pripravljen pomagati, vendar nima licence. Izvedla se bo akcija in vsi vabljeni k sodelovanju. Če je kdo zainteresiran za šolanje za markacista,

naj se javi predsedniku PD Viharnik. Materialne stroške tečaja, ki traja dva dni, krije društvo.

Finančni načrt društva

Finančni načrt društva so dobili vsi člani društva z vabilom na občni zbor. Ker je bila računovodkinja ga. Darinka Šimec odsotna, je Alenka Hitti kot obrazložitev finančnega plana izpostavila, da bi skušali v letu 2019 kupiti samovarovalni komplet oz. plezalni pas za izposojno udeležencem. V kolikor bo Planinska zveza Slovenije razpisala izobraževanje za vodnike (višja kategorija), bomo prijavili vsaj dva vodnika.

Občni zbor je soglasno sprejel plan izletov za obdobje januar-december 2019 in finančni načrt za leto 2019.

Razrešitev dveh članov UO in volitve dveh novih članov UO ter razrešitev članice častnega razsodišča in volitve nove članice častnega razsodišča.

Predsedujoča je povedala, da sta dva člana upravnega odbora odstopila s svojih funkcij: Marija Kovšca kot tajnica društva in Zvone Bergant kot član UO. Članica častnega razsodišča Anica Popovič pa je žal umrla. Povedala je, da so volitve po pravilih PD Viharnik tajne, lahko pa občni zbor odloči, da so javne. Predlagala je, da se glasuje javno z dvigom rok. Navzoči so z dvigom rok potrdili, da so volitve javne.

Sprejet je bil sklep, da se Marijo Kovšca razreši kot tajnico društva in Zvoneta Berganta kot člana UO, še naprej pa bo urejal Facebook stran društva. Za novo članico upravnega odbora je bila izvoljena Darja Pintarič, Julija Prebil Radovanović pa je bila izvoljena za tajnico društva. Glasovanje je bilo opravljeno z dvigom rok, sklep je bil soglasno sprejet. Za članico častnega razsodišča je bila izvoljena Ljuba Prezelj.

Ljuba Prezelj, članica častnega razsodišča

Podelitev priznanj PZS in PD Viharnik

Bronasti častni znak PZS je prejela Milka Zupan

Milka Zupan, prejemnica bronastega častnega znaka PZS

Obrazložitev: Ljudmila Zupan je že mnogo let članica upravnega odbora in blagajničarka društva. Zavzeto vodi finančno poslovanje in tako veliko pripomore k uspešnemu delu društva. Redno se tudi udeležuje izletov.

Srebrni častni znak PZS prejme Nevenka Kanduč

Obrazložitev: Nevenka Kanduč že več let aktivno sodeluje v društvu. 10 let je delovala v upravnem odboru, zdaj pa vodi nadzorni odbor. Bila je tudi urednica glasila Viharnik, ki je štirikrat letno članom prinašal različne informacije o društvu, izletih, naravi, ... Glasilo je bilo pod njenim

urednikovanjem vedno lepo pripravljeno. Znala je pridobivati članke od članov društva, marsikaj pa je tudi sama napisala.

Nevenka se občnega zbora žal ni mogla udeležiti, zato ji je bilo priznanje vročeno naknadno.

Zaključek občnega zbora

Predsednica delovnega predsedstva se je zahvalila za uspešno delo občnega zbora in povabila vse prisotne k tradicionalnemu druženju.

To ni navadna klobasa, to je kranjska klobasa.

Dober tek

Nova tajnica PD Viharnik, Julija Prebil Radovanović (na levi)

Viktorija Grašič Bole
Foto: Viktorija Grašič Bole

INFORMACIJE Z UPRAVNEGA ODBORA

Na sejah UO smo se ukvarjali z izleti, ki so v tem obdobju imeli kar številčno udeležbo. V povprečju je bilo na izletu 23-24 udeležencev. Glede pridruženega članstva smo razpravljali, ali je lahko član tujega planinskega društva pridružen član PD Viharnik. Tudi med člani UO glede tega ni bilo enotnega mnenja. Ker pa sta dva potencialna pridružena člana potem od te namere odstopila, z razpravo nismo nadaljevali.

Nekajkrat se je že zgodilo, da se nam je na izletu želel pridružit nekdo, ki ni član nobenega PD. Taki udeleženci se sicer izleta lahko udeležijo, vendar imajo člani društva prednost. To pa ne velja za izlete v tujino, kjer nečlani PD nimajo sklenjenega zavarovanja za primer nezgode.

Odločili smo se tudi, da povrnemo stroške prevozov za Darjo Pintarič in Hermino Vratuša, ki sta se udeležili izobraževanja za gorske stražarje.

Na eni izmed sej UO smo se dogovorili, da preverimo cene samovarovalnih kompletov in da društvo kupi nekaj kompletov, ki bi se posojali članom društva. Glede na cene, predvsem pa glede na število izvedenih izletov, kjer bi rabili samovarovalne

komplete, smo od te namere odstopili. Samovarovalne komplete sposoja več trgovin s planinsko opremo.

Štefan Rojina je predlagal pobratenje s PD Križna Gora. O tem se bomo dogovorili s predsednikom PD Križna Gora do naslednje seje.

Predsednik
Grega Rihar

PRISPEVKI NAŠIH ČLANOV O OPRAVLJENIH POHODIH IN IZLETIH

SV. MARTIN PRI BUZETU, SLAP COPOT, RASPADALICA 19. 1. 2019

V soboto, 19. januarja, smo se odpravili proti Buzetu. Na poti nas je spremljala prava zimska pravljica, zasnežene smreke in bela odeja, ki pa je po Razdrtem počasi skopnela, dokler o snegu ni bilo več sledu. V Istri nas je pozdravilo tudi sonce in nas potem prijazno grelo ves dan. Na mejnem prehodu Sočerga sta prisledla naša lokalna vodnika Vojko in Branko-Ježek in nam med potjo proti Buzetu izčrpno predstavila kraje in pokrajino, skozi katero smo se vozili.

Naša lokalna vodnika Ježek in Vojko

Pripravljene na odhod

Izstopili smo levo od Buzeta v vasici Sv. Martina in začeli s hojo proti majhni vasici Strane s staro cerkvico. Iz vasi smo se spustili pod slap Copot, ki pada okoli 70 m globoko skozi luknjo v velbani steni. Slap Copot na Rečici je naravna znamenitost, luknjo pa je seveda izdolbela voda. Naravni most ali topa prebita formacija stene je nastala z erozijo. Tokrat sicer ni bilo sledu o slapu, ker ni bilo obilnih padavin, pa vendar

je bil pogled na spodmol in naravni most oz. luknjo v steni prav mogočen. Ta slap je sicer največji istrski slap.

Tokrat slapa Copota ni bilo, samo mogočne pečine

Bilo pa je res neverjetno videti zelo slikovite skalnate tvorbe, tolmane, sifone in kanale, ki jih je izdolbla Rečica.

Voda med sipinami fliša je belkasto obarvana zaradi stalne erozije. Kadar je slap obilen, je tudi v podnožju pravo jezerce. Hkrati je to priljubljena lokacija plezalcev. Zelo previdno smo nadaljevali pot navzgor proti vrhu slapa oz. strugi potoka Rečice, ki kot slap Copot pada skozi luknjo. Struga potoka Rečice je bila skoraj suha oz. je imela le malo vode.

Občudovanja vredne pečine

Potok Rečica

Potok Rečica s slapom Copot sicer spada v porečje reke Mirne. Po uspešnem prečkanju struge smo se vrnili v vas Strane in se nato po označeni poti vzpeli proti opuščnemu rudniku premoga v mogočni steni Kraškega roba. Hodili smo po gozdu in mimo nešteti kamnitih zidov, z mahom prekritih in delno porušeni, po stezah in kolovozih in gozdnih poteh, od katerih so bile nekatere prдавne in še zmeraj tlakovane s kamni. Branko-Ježek, po rodu iz Bertokov, sicer pa vse do pokoja učitelj v Hrvatinih, je zanimivo pripovedoval o krajih, običajih, naravnih, kulturnih in zgodovinskih zanimivostih, pa še marsikaj novega o naravi smo se naučili. Njegovo poznavanje teh krajev je neizčrpno in njegov dar pripovedovanja in ljubezen do teh krajev sta nam popestrila pot. Prečili smo železniško progo, zaščiteno z visokim in debelim kamnitim zidom. Tu se je nekoč zgodila huda železniška nesreča, ko se je kamenje vsulo iz stene na progo in povzročilo iztirjenje vlaka.

Debel kamniti zid ščiti železniško progo.

Še malo in znašli smo se pred vhomom v rovokope premoga. S svetilkami smo si ogledali opuščene rove in se pazljivo izognili globokemu breznu, ki je zevalo tik ob poti v rovu. Rovi se spuščajo tudi navpično navzdol, tako da je res potrebna previdnost. Na stenah v rovu smo videli celo dva netopirja – mala podkovnjaka, ki sta otrpla spala. Rudnik je baje izčrpan in so ga že davno zaprli. Po krajši merendi smo se vrnili na označeno pot in nadaljevali pot na vrh Kraškega roba Raspadalico, od koder so lepi razgledi na dolino Mirne, Dolenjščino, vrhove Čičarije, Istro in proti Slavniškemu pogorju. Na Raspadalici je kamp, zdaj sicer prazen, vendar je bil videti lepo urejen za ljubitelje neokrnjene narave. Iz Raspadalice smo sestopili v Počekaje do železniške postaje Buzet, kjer smo spet prečkali progo in se zlagoma vrnili na naše izhodišče v Sv. Martin. Na slovenski strani sta naša vodnika izstopila, Branko-Ježek pa nas je izzval z obljubo, da pozna še veliko čudovitih krožnih poti na obeh straneh meje, med drugim Pot slapov in Pot gradov, in nas s tem povabil, da te kraje še kdaj obiščemo in raziščemo pod njegovim vodstvom, Štefan pa je to tudi potrdil. Na poti nazaj smo se seveda zaustavili v znani domači gostilni na Kozini in si privoščili zaslužen kosilo in kozarček refoška. Dobro prezračeni in premigani smo se zadovoljni vrnili v oblačno in hladno Ljubljano.

Simona Leitgeb

Foto: Viktorija Grašič Bole, Irena Zadnikar

**HRPELJE-RODIŠKA PLANINA SLOPE-
AJDOVŠČINA-SLOPE
(817 m)
9. 2. 2019**

Lepo sončno februarско vreme in lokalni vodnik Vojko Dobrila sta nas pričakala na Hrpeljah, od koder smo se viharniki z našim Štefanom odpravili na pot po Brkinih. Obiskali smo zahodni del Brkinov z najvišjima vrhovoma s cerkvico sv. Socerba nad Artvižami (817 m) in arheološko naselje Ajdovščino nad Rodikom (804 m).

Vojko nas je prijazno pozdravil in nam najprej povedal nekaj o Hrpeljah, kjer tudi sam živi. Hrpelje so večje naselje, ki ležijo ob cesti Reka-Trst na stičišču Brkinov, Čičarije, Krasa in Bržanije. Današnje naselje se deli na stari del in novi del in ima približno 680 prebivalcev. Na severovzhodu je pokrajina odprta, zato je v Hrpeljah, ki ležijo na nadmorski višini 500 m, včasih zelo močna burja. Podnebje je že izrazito celinsko, čeprav so Hrpelje od morja oddaljene komaj 20 km. Poletja so vroča, zime pa zelo mrzle, še posebej, če piha burja. Prebivalci pa so v glavnem zaposleni v Kozini.

Hojo smo začeli po travnikih in počasi smo se vzpenjali po gozdnih poteh med brinom, črnim borom, akacijami, cerom, hrasti. Vojko je zelo dober poznavalec zgodovine teh krajev in veliko zanimivega nam je povedal in pokazal.

Med potjo smo si ogledali prepadne stene Rodiške jame, hodili smo po arheološki poti, kjer so kamniti ostanki antičnega zidu. Vojko nam je povedal, da so še pred nekaj desetletji okoliški prebivalci odnašali to kamenje za gradnjo oziroma se je našel nekdo, ki je to kamenje celo drobil. Kako slabo so bili ljudje poučeni o neprecenljivi vrednosti arheoloških ostankov, oziroma kako jim zgodovina njihovega kraja ni nič pomenila!

Gremo proti arheološkemu najdišču Ajdovščina.

Na dominantni vzpetini Ajdovščina nad vasjo Rodik je prazgodovinsko in antično najdišče iz 1. in 2. stoletja našega štetja. Arheološko najdišče Ajdovščina nad Rodikom je eno najbolj ohranjenih višinskih kaštelirjev in antičnih višinskih postojank in je pritegnilo veliko zanimanje arheologov. Domačini pa se jezijo tudi zaradi odpadkov, ki jih za seboj puščajo obiskovalci in tudi arheologi, ki tja prihajajo.

Prazgodovinsko in antično nahajališče (domnevno središče Rundiktov) s poselitvijo v 1. in 2. stoletju našega štetja je na dominantni vzpetini nad Rodikom. Naselbina je velika in je bila močno utrjena. Obrambni sistem je bil obnovljen v antičnem času, iz tega obdobja izvira tudi današnja znana urbanistično izredno premišljena in dognana zasnova naselja, ki je razvidna iz ruševinskih grobelj in še vidnih notranjih povezav.

V okviru evropskega projekta Interreg Slovenija-Hrvaška nastaja na širšem območju vasi Rodik edinstven Mitski park. Prazgodovinsko najdišče bo ena od 12 mitsko-folklornih točk parka.

Med potjo proti Artvižam smo se ustavili na malici.

Tomaž, vedno poln idej in predlogov

Pot smo nadaljevali proti Artvižam do cerkve sv. Socerba, ki je bila zgrajena v 17. stoletju in stoji na razglednem hribu nad vasjo Artviže ter je z 817 m nadmorske višine najvišja točka Brkinov. Cerkev je bila zaprta in notranjosti si nismo mogli ogledati.

Tu se nam je odprl lep razgled na Vremščico, Vremsko dolino, Matarsko podolje in Slavnik. V lepem vremenu pa od

tu seže pogled vse do Julijskih Alp, Karavank in Kamniško-Savinjskih Alp. Vzeli smo si čas, se malo odpočili, še nekaj pojedli, potem pa seveda skupinska fotografija vseh udeležencev pohoda.

Številna ekipa pohodnikov pri cerkvi sv. Socerba

Artviže so najvišje ležeča vas v Brkinih. Ko smo se spuščali iz Socerba proti Artvižam, smo ob poti, na brezi pri neki hiši zagledali obešene salame, klobase, in to prave! A so se sušile na kraški burji?

V Artvižah salame rastejo na drevesih.

V Rodiku in Artvižah sta spomenika NOB. Vsako leto v teh dveh vaseh obudijo spomin na tragično preminule mlade vaščane, ko je 21. 7. 1944 kazenska enota SS na zverinski način mučila in pobila sedem mladih Rodičank in Rodičanov na poti iz Artviž v domačo vas.

Zelo dobro obiskan izlet smo nadgradili še z ogledom zunanosti jame Dimnice in na predlog Tomaža še z ogledom cerkve v Slivju, ki jo je s freskami poslikal znan

slovenski umetnik in domoljub Tone Kralj, ki je v letih 1943–44 drzno upodobil negativne like iz biblijskih zgodb kot fašistične ter v okroglih reliefih križevega pota prikazal grozoto vojne in trpljenje slovenskega naroda.

Hvala obema vodnikoma, Štefanu in Vojku ter vsem, ki ste nas v avtobusu prijetno zabavali.

Viktorija Grašič Bole

Foto: Štefan Rojina

**KRIŽNA GORA NAD PODKRAJEM
(1168 m)
23. 2. 2019**

23. 2. 2019 nas je vodnik Štefan Rojina vodil na Križno goro nad Podkrajem. Kot po navadi, ko nas vodi Štefan, smo se zbrali na parkirišču Dolgi most, tokrat že ob 7.30, saj je konec februarja sonce ob tem času že visoko na nebu. Zaradi ozkih cest na območju Hrušice smo šli tokrat z manjšim avtobusom in še dvema osebnima avtomobiloma. Skupaj se nas je izleta udeležilo 28 planincev, večinoma dolgoletnih članov PD Viharnik, nekaj novih pridruženih članov, nekaj pa jih je bilo prvič na izletu.

Na vožnji po cesti Kalce-Podkraj smo slišali zgodovinsko informacijo, da je to cesto med prvo svetovno vojno za potrebe soške fronte gradilo 500 ruskih vojnih ujetnikov. Malo pred Andrejevim hribom smo na levi strani ceste na jasi videli tudi spomenik, ki je bil postavljen v spomin taborišču ruskih vojnih ujetnikov.

Območje, kjer je največji levi ovinek, se imenuje Ruska vajta.

Slišali smo tudi, da je Avstroogrška monarhija za potrebe soške fronte gradila tudi ozkotirno železnico »Feldbahn« od Logatca proti Idriji. Razlog gradnje te ozkotirne železnice je bil v tem, ker so Italijani v tem obdobju I. svetovne vojne že zasedli železnico ob Soči, ki je povezovala Bohinj preko Baške grape z Gorico. Zato so rabili nadomestno progo. To progo je gradilo kar 20 000 ruskih vojnih ujetnikov. Pred Godovičem je ogromen železniški tunel, na drugi strani ceste pa so narejeni železniški nasipi skozi gozd, kasneje pa se proga v večjem ovinku, levo od Napoleonovih ovinkov, spušča proti Divjemu jezeru in Podroteji. Trasa te proge je tako neznansko zanimiva, da je vredna ogleda in se jo splača dati v letni plan izletov PD Viharnik za 2020.

Jutranjo kavico smo spili v gostišču Stara pošta na Hrušici. Tu je bila v rimskih časih velika rimska utrdba kot del rimskega limesa – obrambnega kompleksa proti vdorom barbarov na ozemlja Rimljanov. Na parkirišču nas je že čakal lokalni vodič Dušan, ki je sicer predsednik PD Križna gora. Štefan se je z vodičem Dušanom po telefonu spoznal sredi tedna, ko ga je Štefan klical zaradi prehodnosti poti in zimskih razmer. Ker je zaradi velike burje na Kraškem robu njemu izlet s prvošolci odpadel, se je rade volje pridružil naši skupini in nas vodil in veliko povedal.

Po jutranji kavici in opravljeni toaleti smo se odpeljali proti Podkraju (800 m), kjer je izhodišče poti za Križno goro.

V Podkraju nas je pričakal, za ljubljanske razmere, kar močan veter. Sam sem se hecal, da še dobro, da ni burja, ker burja

potegne šele od Nanosa navzdol, mi smo pa bili severno od Nanosa. Oblečeni v močne bunde, kape in rokavice smo se počasi podali po markirani poti. Samo Dušan je bil gologlav, saj se, po njegovih besedah, zaradi majhnega vetrca ne splača kape dajati na glavo. V začetku poti je bilo celo nekaj žensk brez pokrival, na koncu so pa tudi te obupale in se pokrile. Del poti smo šli po Prvi slovenski planinski transverzali, ki se je spuščala z Javornikov in nato nadaljevala proti Nanosu.

Pot se je nežno dvigala, na enem koncu nam je bila v pomoč pri večjem pragu tudi dobro napeta »zajla«. Se je videlo, da so markacisti dobro opravili svoje delo. Ob robu poti smo na enem koncu videli tudi lep spomladanski pozdrav – cel kup čudovito belih kronic. Ves čas so nas spremljali čudoviti razgledi, in sicer proti zasneženemu grebenu zah. Nanosa, proti spomladanski Vipavski dolini, našemu izhodišču Podkrajju in cilju Križni gori.

Tik pred zadnjim večjim vzponom je vodnik Dušan popeljal večjo skupino po lažji poti na sedlo med Križno goro in goro, kjer je cerkev Sv. Duha. Tu je bilo med drevesi večje zatišje pred vetrom, pot pa tudi lažja.

Preostalih 11 nas je odšlo s Štefanom po razglednem in strmem grebenu na vrh Križne gore (1168 m). Z vrha so se spet odpirali čudoviti razgledi na vse južne strani. Pod vrhom smo se skrili v zatišje pred vetrom in v miru pomalicali. Štefan je naredil še eno skupno gasilsko. Podučil nas je tudi, kako si zavarujemo nahrbtnik, da ne zgrmi po strmem bregu v dolino. Eden od skupine se je povzpel celo na vrh razglednega stolpa. Stolp je kovinske

konstrukcije, sestavljen iz dveh etaž in se kljub močnemu vetru ni nič majal. Z vrha se je nad krošnjami odpiral razgled proti zasneženim Julijcem, Dolomitom in ostalim, že opisanim smerem. Na severni strani vrha je bilo še vse pod snegom.

Po malici smo se odpravili po zasneženi in deloma poledeneli poti proti sedlu pod goro (1213 m) s cerkvijo sv. Duha, kjer smo se srečali z Dušanovo skupino in skupaj odšli navzgor proti cerkvi sv. Duha. Vrh gore je 45 m višji od Križne gore. Nadalje nas je Dušan vodil po nemarkiranih poteh pod Srednjo goro proti vzhodu.

Spotoma smo naleteli na italijanski bunker iz časa med obema vojnama, ko so Italijani na podlagi Londonskega sporazuma po zmagi v I. sv. vojni za nagrado dobili slovensko Primorje, Istro, Reko, Dalmacijo in otoke. Italijani so vso svojo mejo utrdili z Alpskim zidom (Vallo Alpino). Bunkerje in utrdbe so postavili na vseh važnih križiščih, prelazih in pomembnejših lokacijah. Zgodovina se ponavlja. Tako kot Rimljani so tudi oni utrdili najlažji prehod iz nižinskega primorskega sveta na celinsko področje. Na območju Podkrajja se je nahajala druga obrambna linija, prva seveda tik ob meji, proti Kalcam in v Godoviču.

Pogled na vhod v bunker, zasilni izhod in opazovalna kupola sta okoli deset metrov višje na hribu, ob robi jase.

Bunker je sestavljen iz treh delov. Zgoraj je zasilni izhod, do katerega se je včasih dalo priti po kovinski lestvi, ki pa je sedaj ni več, zato je velika nevarnost, da kdo ne pade v globino kakih 10 metrov. V neposredni bližini je kovinska opazovalna kupola, s katere so Italijani lahko opazovali približevanje ev. sovražnika. Nižje doli je glavni vhod v bunker z dolgim povezovalnim hodnikom in vsemi potrebnimi prostori za bivanje manjše vojaške enote (prostor za električni generator, latrina, spalnica za starešino in vojake, skladišča za orožje, municijo, hrano in vodo). Bunker je bil v celoti opremljen s prezračevanjem, električno napeljavo, fotofoniko (postajo za sprejemanje in oddajanje medsebojnih informacijskih sporočil z drugim bunkerjem) ter odvodnjavanjem.

Na drugi strani pašnika nas je Dušan presenetil in pri dveh prijateljih organiziral pogostitev (borovničev, viski, sadjevec in cel lonc kuhanega vina). Na koncu pa nismo smeli še nič plačati.

Zunaj nas je pozdravila tudi prijazna bernska planšarka, imenovana Bela, spredaj in zadaj pa sta stražili dve leseni medvedji skulpturi.

Po končani malici nas je Dušan popeljal po gozdnih poteh in bližnjicah proti gostilni Stara pošta, kjer nas je v gostilni že čakalo kosilo. Lahko smo si izbirali med joto s klobaso ali brez ter divjačinski golaž. Vsi so pohvalili dobro jed, sam pa sem si privoščil odlične orehove tople štruklje.

Po kosilu si je večina ogledala še muzej Ad Pirum v zgornjih prostorih gostilne, vodič Dušan pa je oba šoferja odpeljal po avtomobile v Podkraj.

Tudi jaz sem se mu pridružil v avtu, da sem si skozi okno avta lahko ponovno ogledal lokacijo mitralješkega gnezda na manjši vzpetini levo od table Podkraj in manjše s kamnom obzidane kasarne, desno od ceste.

Nazaj grede smo se vsi dobre volje odpeljali proti domu in si na Lanišču ogledali še obnovljeno rimsko utrdbo in dobili še dodatne informacije o rimskem limesu.

Kot po navadi pa na vožnji nazaj grede proti Ljubljani ni manjkalo smeha ob dobrih vicih.

Zahvaljujem se Štefanu za lušten izlet, Juliji za izvrstne energetske ploščice, Sonji pa za čudoviti z medom oplemeniten limončelo.

Tomaž Štebmal-Štembi

Foto: Tomaž Štebmal, Sonja Vrbinc, Štefan Rojina

**MIKLAVŽ
(742 m)
9. 3. 2019**

Pohodniško doživetje z Borutom v Srcu Slovenije

"Jaz pa ti pod uro se dobimo, jaz pa ti na avtobus hitimo, jaz pa ti z viharniki živimo, jaz pa ti v hribe pojdemo", se začanja himna viharnikov.

Tisto zgodnje marčevsko soboto, ko se je nad mestom zdanilo, se nas je 19 dobro razpoloženih viharnikov zbralo pod uro na železniški postaji. Nasmejani vodnik Borut nas je že čakal z vozovnicami v žepu in čokolado v nahrbtniku. Veselo se pozdravimo in že hitimo na peron številka 11, kjer vstopimo na vlak. Obeta se dan, poln prijetnih doživetij, ki jih je obljubljalo Borutovo vabilo na izlet v Zasavje.

Po kratki, 20-minutni vožnji z vlakom, ko se sladkamo z Borutovimi čokoladicami, izstopimo na peronu številka 2 v Jevnici. V daljavi, na vzpetini nad Savo, zagledamo naš današnji cilj - 742 m visok vrh s cerkvico svetega Miklavža, zavetnika brodarjev. Do izgradnje železnice leta 1848 je reka Sava, imenovana po bogu Savus, predstavljala pomembno prometno in trgovsko pot. Tovorjenje blaga po reki je bilo donosno, a tudi nevarno. Muhasta reka z vrtinci, brzicami in podvodnimi skalami je bila velikokrat neprijazna do brodarjev. Zato so, kot pravi ustno izročilo, brodarji v drugi polovici 15. zgradili cerkvico svetega Miklavža, zaščitnika brodarjev in splavarjev. Verjeli so, da jih bo sveti Miklavž varoval pred nevarnostmi plovbe.

Pohod se začanja, z desnega na levi breg Save pridemo preko ozkega lesenega, pokritega mostu, katerega podoba privabi v spomin kratko, a nepozabno romanco iz filma Najini mostovi, v katerem sta si globoke poglede izmenjevala Clint Eastwood in Meryl Streep.

Po sprehodu skozi Jevnico (256 m) se usmerimo na gozdno pot, ki se počasi dviguje in omogoča pogovor brez težav. Borut in nova, mlada viharnica se pogledujeta, dozdeva se jima, da sta si poznana. Nastopi čas za ugotovitveni postanek, brez romantične zgodbe. Ugotovita, da sta se srečala in pogovarjala

pri pravosodnem izpitu. Borut, sodnik, je bil strogi izpraševalec, mlada viharnica izpitna kandidatka. Veseli smo bili, ko smo slišali, da je izpit, ki je med pravniki strah in trepet, uspešno naredila. Pot se je zanimivo in dobro začela.

Zaradi še golih vej so se nam, sem in tja, odpirali pogledi na Posavsko hribovje, kar je Borut, izvrstni poznavalec tega področja, izkoristil za preverjanje našega znanja v poznavanju bližnjih in daljnih vrhov. Pokazalo se je, da bomo morali znanje izpopolniti in da bomo morali nekateri večkrat, drugi manjkrat ponoviti planinarjenje po Zasavju – Posavju. Kje Posavje, kje Zasavje? Pravijo, da sta pojma Zasavje – Posavje predmet mnogih, tudi bolj glasnih razprav, a načelno velja, da je Zasavje področje ob Savi navzdol do Radeč, področje od Radeč dalje pa Posavje in da se Posavsko hribovje razteza od Janč do Bohorja.

Po dobri uri in pol hoje smo prišli do Križevske vasi (550m) s cerkvico Sv. Križa, v nadaljevanju po desetih minutah do vasi Zagorica (563m). Obe vasi ležita pod prisojnimi strminami Ciclja in Murovice. Obe vasi so Nemci med drugo svetovno vojno (leta 1944) požgali. Postali smo pri spomeniku padlim partizanom in žrtvam v drugi svetovni vojni, tiho smo bili opomnjeni na grozote in velike žalosti vojne. Ja, biti moramo srečni, da živimo v obdobju miru in blaginje, ko lahko brezskrbno uživamo v lepotah narave.

V vasi Zagorica se je leta 1754 rodil Jurij Vega, v revni družini Jerneja in Helene Vaha. V zgodovino se je zapisal kot velik matematik mednarodnega slovesa in kot dober vojak v avstrijski cesarski vojski, kjer je spremenil svoji priimek v Vega. Hitro je napredoval od vojaka topničarja do

podpolkovnika in si prislužil naslov baron. Znameniti so njegovi "peš" izračuni logaritmov, enostavnejšo verzijo logaritmskih tablic smo uporabljali mnogi, ki smo gulili šolske klopi v času, ko še ni bilo množičnih računalnikov, zahtevnejšo verzijo pa matematiki, astronomi in pomorščaki. Celih 52 let je bil tudi rekorder v izračunu decimalk (140) števila pi.

Po postanku pri novi hiši, ki se še vedno imenuje pri Vehovcu, in fotografiranju pri spomeniku smo se soglasno odločili, da na poti nazaj oziroma proti Svetemu Miklavžu naredimo še ovinek z vzponom na 836 m visoki vrh Cicelj. Nekatere je motivirala skrinjica z žigom, nekatere nabiranje kondicije za zahtevnejše ture – avanture, ki prihajajo, nekatere oboje. Bolj tiho smo se vzpenjali v strmi hrib, nato pa hodili nekaj časa po gozdnatem slemenu in prišli do klopce, ki nas je opozorila, da smo na vrhu Ciclja, ter nas nagovorila k postanku.

Po vpisu v knjigo pohodnikov in po mali malici iz nahrbtnika smo pot nadaljevali proti vasi Katarija, kjer nas je čakala zaslužena velika malica pri gospe Ivanki na turistični kmetiji Mežnar. Hodili smo po pobočju, prepredenem z gozdnimi potmi, dali mislim prosto pot, uživali v barvah,

vonjih in zvokih narave. Borut je skrbel, da smo na pravi poti h gospe Ivanki in da je ritem za vse udobno ugoden.

Gospa Ivanka nas je vse nasmejana sprejela, malce navihano in malce skrivnostno pozdravila Boruta. Takoj je prepoznala Borutov šarmantni glas, nikakor pa ne njegovih sivih las. Uh, kje so tisti časi brez sivih las, se je spraševal Borut. Uh, le kaj ji je tedaj pripovedoval, smo se radovedno spraševali mi. Bili smo že hudo lačni, gospa Ivanka nas je hitro postregla z dobrimi, domačimi klobasami in narezki. Sedeli smo v izbi, kjer je kraljevala velika topla peč, stene so bile pobarvane z vzorčki, kot v času moje stare mame. Prijetno je bilo sedeti, jesti in klepetati, vedno bolj se je v nas plazila lenobnost. A nismo se predali, saj še nismo dosegli cilja. Čaka nas vzpon na bližnji vrh s cerkvico svetega Miklavža, nato spust na izhodišče in vlak, ki ne čaka.

Torej, kratek vzpon na Miklavža in še krajši postanek, da se naužijemo lepih razgledov na Posavsko hribovje z Limbarsko goro, dolgi hrbet Menina planine, Janče, Kamniško Savinjske Alpe ter savsko dolino. Res, Sveti Miklavž je imel zelo dober pregled nad plovbo po Savi.

Spustimo se čez travnata pobočja in stare sadovnjake, ki žarijo v soncu, do Velike vasi (510 m) in dalje do vasi Senožeti, še malo po cesti in že smo v Jevnici. Čez lesen most kot v Najinih mostovih in smo na železniški postaji. Čakamo na vlak, ki prihaja.

Med čakanjem na vlak se ne moremo upreti pogledu v pametne telefone in še pametnejše aplikacije, ki so zabeležile in izračunale statistiko prehojene poti. Bilo je slabe štiri ure čiste hoje, 14,4 km prehojene poti, premaganih 645 m višinske razlike.

Zemljevid prehojene poti

Prehodili smo delček Badjurove skoraj 100 km dolge krožne poti, ki jo je v sedemdesetih letih dvajsetega stoletja zasnovalo Planinsko društvo Litija in jo imenovalo v čast in spomin Rudolfu Badjuri, rojenemu 1881 v Litiji. Rudolf Badjura je bil pisec prvih planinsko-izletniških vodnikov v slovenskem jeziku, velik ljubitelj gora in smučanja in pomemben mož na področju uvajanja organiziranega turizma. Bolj znan in slaven je njegov mlajši brat, Metod Badjura, začetnik slovenske kinematografije, ustanovitelj filmskega podjetja Sava in soavtor prvega slovenskega filma Triglavske strmine. Preživeli smo prijeten, sončen dan, se vzpenjali in spuščali v lepoti prebujajoče se narave in vonja po pomladi, se bogatili z novi spoznanji in se dobre volje vrnili domov, vsak na svojo pot. Do naslednjič.

Lepo nam je bilo. Zvečer smo zaspali bolj zadovoljni, kot smo se zjutraj zbudili. Hvala, Borut.

Darja Pintarič

Foto: Borut Vukovič

**OSTRIČ (ŽABNIK) – MEDVIŽICA –
RAZSUŠICA
(1081m)
16. 3. 2019**

Na lepo, sončno februarso soboto smo se odpravili občudovat lepote Čičarije. Naše izhodišče je bil zaselek Zagrad nad vasjo Golac. Odpravili smo se po lepo označeni poti mimo pašnikov in njiv, skozi borov gozd proti vrhu Ostriča ali Žabnika, prvega od treh tisočakov, ki smo jih nameravali osvojiti ta dan. Da so tu zaradi bližine meje prisotni prebežniki, so dokazovala oblačila

18

in spalna vreča v gozdu. Po slabi uri hoje smo dosegli razgledni vrh Ostriča, ki je travnat in čisto gol. Z vrha se odpre lep razgled na Slavnik, Brkine in Istro, v ozadju pa se v lepem vremenu opazi tudi Vremščico, Nanos in Snežnik. Mi takšnega razgleda žal nismo imeli.

Ostrič

Na vrhu smo seveda napravili gasilsko fotografijo, požigosal naše planinske dnevnik in se vpisali v vpisno knjigo.

Na vrhu je kar neprijetno pihalo

Za malico smo si izbrali prostor malo pod vrhom

Pot na naš drugi cilj Medvižico je vodila skozi prekrasen bukov gozd. Kar malo smo postali in prisluhnili tišini in šumom tega prekrasnega gozda. Medvižica je popolnoma skalnat vrh, zato imamo na njem občutek, da smo v visokogorju in je pravo nasprotje Ostriču. Potrebno je bilo kar malo »plezalnih veščin« in ob pomoči našega vodnika Štefana smo osvojili tudi tega tisočaka.

Na Medvežici

Od tu smo se odpravili še na naš tretji vrh, le meter višjo Razsušico ali Glavičorko, ki je manj skalovita kot Medvižica in brez pravega razgleda, čeznjo pa teče meja s Hrvaško in je najvišji vrh slovenske Čičarije. Na vrhu je valjast betonski steber in kovinska skrinjica z vpisno knjigo ter žigom. Med prvo svetovno vojno pa naj bi na vrh Razsušice strmoglavilo avstrijsko letalo (vir: vodnik *Slovenska Istra, Čičarija, Brkini in Kras*).

Glavičorka

Od tu smo pohiteli proti našemu izhodišču. V Dobri hiši zdravja v vasi Zagrad nas je že čakalo kosilo. Lastnica ga. Nada nam je povedala, da so vse sestavine, ki jih nudijo za obroke, lokalno ekološko pridelane. Prav prijetno je bilo posedeti v tej gostilnici. Gospa Nada nam je še povedala, da so nad vasjo pred leti odkrili megalite, ki sevajo zdravilno in pozitivno energijo. O tem in o starovernih pričevanjih s tega področja je pisal tudi Pavel Medvešček v svoji knjigi *Iz nevidne strani neba*. Več o megalitih s tega področja pa si lahko preberete tudi na naslovu: http://megalitskaslovenija.si/wp-content/uploads/2016/07/MEGALITINADVA_SJOGOLAC.pdf.

Tudi ga. Nada je pred leti slučajno prišla v te kraje in se tu tako dobro počutila, da je tu kar ostala. Po kosilu smo se odpravili še do megalitov, ki se nahajajo pribl. 5 minut nad gostilnico. Kar nekaj časa smo ostali pri teh kamnih, večini nam je bilo kar prijetno. Polni lepih vtisov, napolnjeni s pozitivno energijo, smo se odpravili domov.

Vida Mavec
Foto: Štefan Rojina

BIBA PLANINA
(1300 m)
24.3.2019

»Kje je Biba planina?« smo se spraševali viharniki. Še nobeden izmed nas pohodnikov, ki smo se v začetku aprila, točneje 7. 4. 2019 z vodnico Anico odpravili na Bibo, ni bil tam. Med pohodniki pa kar nekaj novih obrazov. Pot smo začeli na prevalu Lipa, tam pa nikjer usmerjevalne table za Bibo planino.

Začetek pohoda na prevalu Lipa

Vreme pa tako tako, dopoldne ne bo dežja, popoldne pa verjetno.

Kmalu po začetku naše poti smo naleteli na gozd, porasel s čemažem. Kamor si pogledal, samo čemaž, ki mu pravijo tudi medvedji česen.

Čemaž, čemaž, povsod čemaž

Bili smo v območju medveda. Veliko tabel nas je med potjo opozarjalo, da moramo biti previdni in glasni.

Območje medveda

Opozorilne table in obilica medvedjega česna, ki je medvedom najljubša hrana, ko se prebudijo iz zimskega spanja. Od kod bo prilomastil kakšen medved? Glasni smo, smejimo se, ne bo ga... Pot pa - tako kot je napovedal Anica - malo gor, malo dol, po kolovozih, travnikih in gozdnih poteh.

Gremo malo gor, malo dol

Anici naši vodnici sem med potjo omenila, da je v tem času na Veliki planini zelo lepo, ker so tam poljane cvetočih žafranov. O, je rekla Anica, prejšnjo nedeljo sem bila na ogledni turi na Bibi planini, tudi tam so. Upam, da nas bodo počakali.

Kakšno veselje ob pogledu na vijolična pobočja, porasla z podleskom!

Med potjo nam je Anica dejala, da nam bo pokazala hiško, kjer bi ona z veseljem živela. Hiška ima pa samo eno napako, čez njeno dvorišče gre planinska pot. Kmalu smo bili pri tej hiški.

»Aničina« hiška

Pred gospodarskim poslopjem smo se zapletli v prijazen pogovor z lastnikoma domačije, vendar čas je hitel, Biba planina nas je čakala, vremenska napoved pa je obetala popoldanske padavine.

V klepetu z gospodarjem

Res lepo je spomladi, ko povsod iz zemlje tli novo življenje, ko me prevzamejo neskončno lepi občutki o lepoti življenja v nas in okoli nas.

Čudovite poljane podleskov in spomladanskega cvetja

Občudovali smo pobočja, porasla s podleski, s telohi bele, roza, rdeče barve, zraven njih pa trobentice, ponekod tudi veliki zvončki, nepopisno lepo.

Raznobarvni telohi

Dolgo nismo našli smerokaz za Biba planino, samo usmeritve za Menino planino, zakaj ne za Biba planino? Končno! skoraj pred vrhom smerokaz za Biba planino.

Biba leze, biba gre.

Koča na Bibi planini je bila zaprta, smo si pa z veseljem privoščili in olajšali naše nahrbtnike z malico, ki smo jo prinesli s seboj. Zavetišče na Bibi planini je priljubljeno izhodišče za Menino planino mimo naravnega spomenika Biba jezero. Na Bibi planini se v poletnih mesecih pasejo krave, ovce in konji.

Pri kapelici na vrhu Bibe planine

Dve najbolj vneti planinki sta na vrhu Bibe planine nabirali regrat, večina pa nas je napolnila svoje vrečke s čemažem na

povratku v dolino. Še skupinska fotka pred prekrasno leseno kapelico na vrhu Bibe planine in spust v dolino.

Lastnika »Aničine« hiške sta se ravno odpravljala domov, ko smo prišli do njih, vendar si je gospodar vzel čas in nam postregel domačo grenčico.

Že na makadamski poti nas je ujel rahel dež, hiteli smo proti avtomobilom in se zadovoljni ustavili na Trojanah. Trojanski krofi nam gredo še vedno v slast.

Viktorija Grašič Bole

Foto: Darja Pintarič, Viktorija Grašič Bole

ŠKOCJANSKI ZATOK 30.3.2019

Slovenija.....! od kod lepote tvoje?

Lepo sončno jutro in razpoloženi pohodniki so obetali prijazen in zanimiv potep v Naravni rezervat Škocjanski zatok v zeleni oazi na pragu Kopra. Vendar je bil več kot to. Na tem čudovitem koščku narave smo odkrili toliko presenečenj in se spraševali, koliko takih biserov lepote je v naši domovini.

Na poti nas je vodila Marija. Po rezervatu pa nam je odpirala dušo in srce z imenitno razlago vodička ga. Bojana Lipej, ki je bila pravi fenomen.

Pred poslovno stavbo nagovor vodnice ga. Bojane Lipej

Spoznali smo do podrobnosti naravni rezervat. Tu so morsko obrežje z nasipi, kanali in idealnimi naravnimi danostmi

preoblikovali v slana mokrišča in ustvarili del narave, namenjeni favni in flori.

Mokrišče v ozadju z razgledno stavbo

Preden so ustvarili tako oazo, je bilo potrebno večletno čiščenje zemlje v globini. Nastal je življenjski prostor, višek lepote in privlačnosti. To moraš doživeti, videti pretakanje vode iz višjega v nižjega, vmes poraslega s travo in grmičevjem. Videti gibanje rastlinja, ki ga povzroča veter, plavajoči ptiči na vodi in ptičjih parov, ki so družno letanje obogatili s ptičjim petjem, ki je bilo nepopisno.

Ornitolog predstavi obročkanje in pomen obročkanja

Bogastvo prostora in svobodno gibanje sta se združila v vrhunsko lepoto in mokrišča spreminjala v pravljico deželo. Prostor so opremili prostovoljci, ki so ustvarili krmilnice. Med pticami je največ galebov, čapelj in manjših ptic. Tudi metulji se veselijo sončnih žarkov.

Opazovališče ptic z linami za opazovanje in fotografiranje narave

Okolje je čisto, brez odpadkov, resnično varovano. Življenje v zatoku si je možno ogledovati z daljnogledi. Ob učni poti so postavljena opazovališča z linami za opazovanje narave ter vsebine in napotki za obisk naravnega rezervata.

Razgledišče po zatoku in pod gladino

In čudovite fotografije nas prepričajo, da si je bilo vredno ogledati lepote in skrivnosti slovenske Istre ob Kopru. Obilica, razkošje vabi v vseh letnih časih. Jeseni pa grmičevje spremeni svojo barvo v odtenke rdeče, oranžne in rumene. Sedaj vsa lepa in zelena nam je vsem jemala dih.

Ana Kogej

Foto: Marija Kastelic

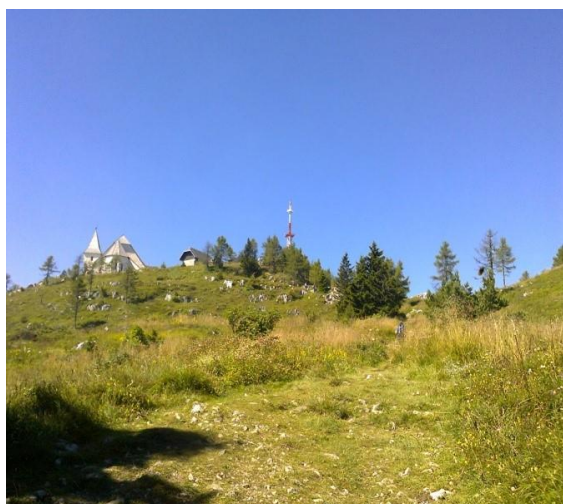
ŠE POMNITE, VIHARNIKI

Tokrat v rubriki Še pomnite, viharniki objavljamo prispevek viharнице Marije Kisin o izletu na Uršljo goro 2016. Prispevek še ni bil objavljen.

URŠLJA GORA – PLEŠIVEC (1699 m) 28. 8. 2016

Na nedeljsko jutro 28. 8. 2016, ko se je avgust že tiho poslavljajal, smo se viharniki na parkirišču v parku Tivoli porazdelili po sedežih dveh avtomobilov. Anica in Nina sta ju pognali proti Štajerski in pri Žalcu zavili z avtoceste proti Koroški. V Slovenj Gradcu smo se usmerili proti Kotljam in mimo zapuščenega ter propadajočega Rimskega vrelca prispeli do našega izhodišča z imenom Ivarčko jezero.

Ker pa smo v šoli skoraj vsi prebrali Solzice in Samorastnike, ki jih je napisal Lovro Kuhar (1893-1950) s psevdonimom Prežihov Voranc, naj na tem mestu še enkrat omenimo Kotlje oziroma *Podgoro pri Kotljah*, ki je domači kraj pisatelja. Vsako leto so v decembru organizirani nočni oziroma dnevni pohodi »Čez goro k očetu« kot poklon Prežihovi ženi in hčerkama, ki so se na božično noč leta 1932 v globokem snegu in mrazu podale na pot z željo, da bi se srečale z očetom na avstrijski strani.

Pogled na Uršljo goro iz Kotelj
(Vir: Wikipedija)

Plešivec ali Uršlja gora se nam je s soncem obsijana vse od Slovenj Gradca ponosno predstavljala s svojo strmo, skalnato in težko dostopno stranjo. Ime Plešivec je v preteklosti verjetno dobila prav zaradi teh skalnatih pobočij, ki iz doline še danes izgledajo malo plešasta.

Pri Ivarčkem jezeru smo parkirali na urejenem parkirnem prostoru in opravili »obuvalne« ter druge priprave za pot na Uršljo goro

Obuvalna naprava

Smerna tabla za Železarsko pot

Smerna tabla nas je mimo spodnjega dela »zamrlega« smučišča Ošven usmerila levo na Železarsko pot naravnost v gozd. Široka gozdna cesta je kar kmalu prešla v gozdno pot, ki nas je nato vodila navzgor po lepem travniku, mimo kmetije Jurček in spomenika partizanom. Ko smo znova prišli na vzpenjajočo gozdno pot med mogočnimi smrekami, je kar kmalu postalo tudi jasno, da se naša pot ne imenuje Železarska po nahajališču železove rude, ampak po

železarjih iz bližnje takratne železarne Ravne. Svojo delo so opravljali ob vročih talilnih pečeh in v osemdesetih letih prejšnjega stoletja so ravno koroški železarji oz. jeklarji zgradili rekreacijski center Ivarčko jezero. Uredili so športna igrišča in prostore za plavanje ter sončenje. Žal jezero danes zarašča trava, nekoč priznana letovišče bližnji Rimski vrelec pa žalostno propada.

Travnati vzpon

Škratov grad med visokimi smrekami ob poti na Uršljo goro

Generacijsko pestra, medgeneracijsko pa odlično usklajena viharliška četica se je na gozdni poti kar kmalu razdelila v tri kategorije: *prva* zelo hitra, ki ji je kmalu sledila *srednja* in nato za tremi ovinki še *zaključna* skupina. Po potrebi smo naredili kratke pavze za osvežitev in vmes poklepotali.

Klepet na gozdni cesti

Del poti proti vrhu Uršlje gore poteka po široki gozdni cesti, ki je ponujala lepe razglede v dolino. Ko pa smo stopili iz gozda, smo ugledali obrise cerkve in opravili še zadnji travnati vzpon proti vrhu.

Malo pod samim vrhom Uršlje gore stoji cerkev svete Uršule, ki je najvišje ležeča cerkev v Sloveniji, seveda če ne upoštevamo kapelice na Kredarici. Par korakov od cerkve je planinski dom s ploščo v spomin partizanom, ki so padli na območju Uršlje gore. Klopi in mize so tudi pred domom, med planinskim domom in cerkvijo. Nekoliko višji prostor zavzema televizijski oddajnik Plešivec. Na robu nad planinskim domom stoji spomenik koroškim borcem 1. svetovne vojne, ki so padli v bojih za Koroško v letih 1918 in 1919.

Planinski dom in TV oddajnik Plešivec

Ob skupni mizi pred planinskim domom smo se viharniki malo odžejali, odpočili in izmenjali vtise, nato pa se kar kmalu spet »razleteli« na vse strani. Ker je bila zadnja nedelja v avgustu, domačini ji pravijo »lepa

nedelja«, je bila cerkev odprta in lepo okrašena, saj je bila dopoldan v njej maša. S skodlami pokrita cerkev je v notranjosti lepo obnovljena. Zunanost cerkve že na prvi pogled pritegne in si jo moraš ogledati z vseh strani. Gorske cerkve so običajno preprosto grajene in manjše. Tej na Uršlji gori pa bi lahko rekli tudi gorska katedrala, tako posebna in svojevrstna je z vsemi svojimi prizidki na višini 1699 m.

Okrašena vhodna vrata cerkve sv. Ursule

Zunanost cerkve sv. Ursule

Zgodovina nastanka cerkve sv. Uršule omenja imena šestih koroških kmečkih gospodarjev, ki so se leta 1570 dogovorili, da bodo na visoki gori Plešivec sezidali cerkev peterih sreč. Sreče so imenovali: dobrotljivost, kruh, mošt, volna in prava krščanska vera. Cerkev naj bi bila mogočna, varna in vidna daleč naokoli in da daleč naokoli ne bo podobne.

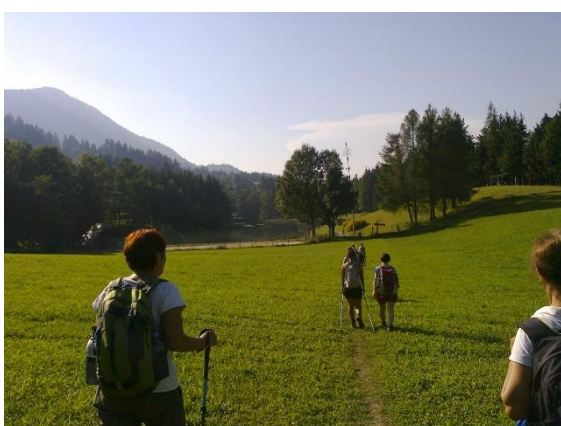
Kmetje so zidali cerkev sami in brez načrtov. Dokončali so jo leta 1602, v času protireformacijskih ukrepov in 16 let po smrti Primoža Trubarja. Poimenovali so jo sv. Uršula. Legendo o pobožnosti svete Uršule naj bi v 15. stoletju na Koroško prinesli koroški romarji, ki so romali v današnji Köln v Nemčiji, kjer stoji mogočna katedrala z letnico 1465 in z imenom sv. Ursula. Sama legenda o svetnici Uršuli in njenem potovanju po Evropi je še mnogo starejša in izhaja iz 9. stoletja.(de.wikipedia)

Koroška narodna pripovedka (V. Möderndorfer) pa nam razkrije, da je svetnica Uršula najprej prebivala na Poharci pri Slovenj Gradcu. Zaradi glasnih pastirjev ji domovanje tam ni bilo všeč. Zato se je malo sprehajala naokoli in tako prišla tudi na visoki Plešivec, kjer je bilo jezero s povodnim možem. Gora ji je bila izredno všeč, zato sta se s povodnim možem dogovorila, da ona ostane na Plešivcu, on pa se je z jezerom preselil na Poharco.

Sam vrh Uršlje gore je nekoliko stran od cerkve in planinskega doma. Ob lepem vremenu nudi veličastne razglede na vse strani. Ko smo se viharniki razgledali in odpočili, smo se odpravili v dolino. Del poti smo se vračali po isti poti, nato pa smo na prvem gozdnem križišču izbrali pot čez Kozarnico. Na ta način smo se izognili blatnemu drsenju, ki nas je nekoliko oviralo na enem delu poti na Uršljo goro. Čez Kozarnico smo si sicer nekoliko podaljšali krožno pot v dolino, zato pa je bilo naše zadovoljstvo še večje, ko smo se preko travnika približevali Ivarčkemu jezeru, saj je tam bil bife in kava in tam sta nas čakala naša avtomobila.

Dobra volja in prvi koraki odhoda viharikov z Uršlje gore v dolino

Po travniku do Ivarčkega jezera

Najpogumnejše viharice, ki jih ni motila vodna trava so v jezeru tudi zaplavale. Ostali, ki smo bili brez kopalne opreme smo se zadovoljivo osvežili zgolj z namakanjem nog, s kavo in pivom ter s pogledi na lepo zeleno, s soncem obsijano okolico Ivarčkega jezera.

Ivarčko jezero

Polni lepih vtisov smo se zadovoljni odpeljali proti Ljubljani. Po kratkem postanku v Žalcu smo v Tivoli prispeli okoli 20. ure.

Hvala naši vodnici Anici, da nas je popeljala na to nekoliko oddaljeno koroško lepoto z imenom Uršlja gora.

Marija Kisin
Foto: Marija Beganović

NARAVOVARSTVENI KOTIČEK

ŠKOCJANSKI ZATOK

NARAVNI REZERVAT - ŠKOCJANSKI ZATOK je 122 hektarjev veliko sredozemsko mokrišče, hkrati največje polslano (brakično) močvirje in raj za vodne ptice, ki ga upravlja Društvo za opazovanje ptic (DOOPS). Je zelena oaza na pragu Kopra, pomembno postajališče na selitveni poti ptic, tistih ki gnezdijo, in tistih, ki samo preletajo.

Škocjanski zatok sestavljata dva dela:

- brakična laguna z gnezditvenimi otočki, polslanimi mlakami in poloji, na katerih se razraščajo različne vrste slanaš, in
- sladkovodno močvirje z močvirnimi travniki in odprtimi vodnimi površinami, obdano s trstičjem in toploljubnimi grmišči na Bertoški Bonifiki.

V letih 1970 in 1980 so z brezobzirnim razvojem gospodarstva obsodili zatok na

konec, ker so projektirali rafinerijo, plinski terminal in odlagališče odpadkov, dokler nista botulizem in gnitje organskih snovi leta 1992 povzročila smrad in množičen pogin ptic. To je bil končni mejnik, ko so ornitologi pripravili načrt varovanja zatoka. Leta 1998 je državni zbor sprejel zakon o naravnem rezervatu. Pobudniki so se zgledovali in učili pri podobnem parku ob izlivu Soče v sosednji Italiji. V naslednjih letih so obnovili in sanirali degradirano območje, izkopali odpadke in onesnaženo blato, začeli so urejati nove habitate, vlažne travnike, odprte vodne površine, poslano mokrišče, otočke za gnezdenje, opazovališča in 2,2 km dolgo učno pot.

Na sprehodu po urejeni učni poti spoznavamo bogat rastlinski in živalski svet rezervata z mnogimi redkimi in ogroženimi vrstami.

Kamarški konji

Favnistično podobo dopolnjujejo še kamarški konji in podolsko govedo, ki s svojo pašo skrbijo za vegetacijsko ravnotežje sladkovodnega dela naravnega rezervata. Spoznavamo brakične lagune z gnezditvenimi otočki, sladkovodno močvirje z močvirnimi travniki in življenjski prostor številnih ptic, nekatere so celoletni gosti, preletni gosti, zimski gosti, gnezdilke in občasno redki izjemni gosti. V takšnem življenjskem okolju imajo svoje domovanje tudi kačji pastirji, dvoživke - žabe, plazilci kače - kobranka, belouške, črnica, kuščarji in želva močvirna skledarica. Posebnost je etruščanska rovka in največji glodavec tujerodna nutrija.

V Škocjanskem zatoku obročkane navadne čigre so našli v Senegalu, to je 4000 km južneje. Do Senegala potujejo od dva do tri tedne. Škocjanski zatok je evropsko pomembno gnezdišče, prezimovališče in selitveno počivališče za številne vrste ptic.

Mokrišča so zaradi človeškega delovanja zelo ogrožena. Človek jih v največji meri izsušuje za gradnjo cest, naselij, z izsuševanjem za pridobivanje kmetijskih zemljišč, s spremembami in regulacijami strug rek. Za zaščito in varovanje mokrišč je bila leta 1971 v iranskem mestu Ramsal podpisana Konvencija o varovanju mokrišč mednarodnega pomena, predvsem kot prebivališča vodnih ptic, tako imenovana **Ramsalska konvencija**.

V RAZMISLEK: človek uničuje biološko raznovrstnost »svojega« planeta. Tako siromaši in poenostavlja tudi svoje okolje s tem, da iztreblja občutljive rastlinske in živalske vrste, krči genski sklad neke pokrajine. S tem pa, ko uničuje in spreminja številne ekosisteme in njihovo floro in favno - mlake, potoke, obrežja, močvirja ... razbija pisano mozaično podobo pokrajine in jo spreminja v kulturno stepo ali betonsko puščavo. Taki posegi so velikokrat nepopravljivi.

KOPER je nekoč bil otok, imenovan Kozji otok. Otok je bil povezan s kopnim s potjo, ki je prek mostu in skozi Levji grad peljala s celine v mesto. Od nekdanjega Kozjega otoka do gospodarskega središča slovenske Istre je bila dolga pot. Koper je danes največje naselje ob slovenski obali, občinsko in regionalno središče. Poseben pomen mu daje mednarodna luka.

Staro mestno jedro je na nekdanjem otoku, ki so ga pred 1. svetovno vojno povezali s kopnim. Za Koper je bil—pomemben zgodovinski čas do 1. svetovne vojne - Napoleonov in habsburški čas in čas krčenja solin, ko soline niso bile več tržno zanimive, so jih izsušili in obogatili z rodovitno zemljo. V času Mussolinija so rekli, da so izboljšali (bonificirali) zemljišča, tako so okoli Kopra dobili več Bonifik, tako je Koper izgubil podobo otoka in nastal je v zatok ujet del morja. Do konca 1. svetovne vojne je bil Koper pod Avstroogrsko. Od leta 1918 je bil s preostalo Istro v okviru Italije. Po osvoboditvi 1945. leta je bil do leta 1954 del cone B Svobodnega tržaškega ozemlja. Po priključitvi k Jugoslaviji je postal obalno središče in pomembno severnojadransko pristanišče z obsežnim luškim kompleksom, sedaj pomemben ne le za Slovenijo, ampak tudi za Evropo.

STRUNJAN je tradicionalno ohranjena kulturna krajina, kjer domačini pridelujejo olive, kakije, in artičoke. Ohranjen košček slovenske obale, urejen v sprehajalno učno pot, ki so jo poimenovali »Strunjan v podobi morja«. Območje lagune, strunjanskega klifa in neposrednega zaledja je od leta 1990 vključen v Krajinski park Strunjan, njegove znamenitosti so do 80 m visoki flišni klifi, mesečev zaliv, na prehodu morja v kopno je laguna Stjuža, ki se polni ob plimi in prazni ob oseki in najsevernejše sredozemske še aktivne soline, kjer sol pridobivajo nepretrgoma že več kot 700 let.

FIESA je zelena dolina, pravo nasprotje na drugi strani hriba pozidanega Pirana. Območje Fiese je zaradi ohranitve zelenega zaledja pomembno tudi za Piran. Iz zaliva je najlepše priti po tlakovani pešpoti, ki pod

klifi vodi v Piran. Fiesa je poznana po dveh sladkovodnih jezerih, obdanih s trstičjem. Jezeri sta nastali kot posledica glinokopa za potrebe opekarne, ki je delovala v zalivu. Po opustitvi opekarne je veliki jami zalila voda. Malo jezero je globoko 6 m, veliko pa 9 m. Jezeri sta zaradi bogatega rastlinstva in živalstva zaščiteni kot naravni spomenik. Tu živi več vrst kačjih pastirjev, zaraščena obala daje zavetje pticam, ribam in vodnim želvam, želva rdečeglavka pa izpodriva avtohtono skledarico.

PIRAN je slikovito starodavno mestece na ozkem polotoku v jedru mesta pa tesno pozidan. Piran je v urbanističnem in zgodovinskem pogledu najbolj ohranjeno mesto slovenske Istre in zato v celoti kulturni spomenik. Na rtu Punte Madone izstopa srednjeveška utrdba – svetilnik. Piranu daje krajinski poudarek cerkev sv. Jurija z zvonikom po vzorcu sv. Marka v Benetkah. Na osrednjem trgu, poimenovanem po slavnem skladatelju in violinistu Giuseppeju Tartiniju, je Beneška hiša, kar spominja na čas beneške nadvlade. Mesto je obdajalo obzidje, ki jih je varovalo pred Turki, del obzidja je še ohranjen. V Piranu je zanimiv Pomorski muzej Sergeja Mašere, zbirka gradiva o slovenskem pomorstvu in akvarij. Zgodovinski časi so se vrstili enako kot v prej omenjenem Kopru.

Kamnita deklica v Piranu

Tartinijev trg v Piranu

Marija Kastelic

Foto: Marija Kastelic, internetne strani

MINUTKA ZA POEZIJO

POSLUŠAJ, ČEBELA!

V NEDELJO NI DELA

UBOGAJ BOGA!

OSTANI DOMA!

NAMESTO, DA K MAŠI
ČEBELA SE K PAŠI
K NARCISAM ODPRAVLJA
MEDICO NABAVLJA.

BOG SE HUDUJE
KAKO JO KAZNUJE
ČEBELO PREGREŠNO
ČEBELO POŽREŠNO.

POTEM PA LE SKLENE
ČEBELI ZAKLENE
NARCISNO DELAVNICO
S CVETNO KLUČAVNICO.

ZATO NA GOLICI
DEHTEČI CVETLICI
KDOR JO POZDRAVI
KLUČAVNICA PRAVI.

Alenka Dobeic

Legendo poznajo pod Karavankami, kjer
rečejo narcisam ključavnice.

**Pomladni fotografski utrinki člana
uredniškega odbora, Antona Doma**

Cvetoči travnik

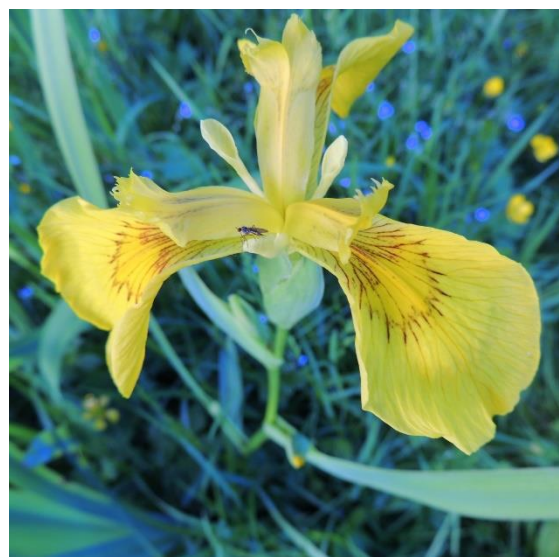
Dišeče šmarnice

Predrzo modre lilije

Vrane se hudujejo

Rumena lepotica